

Monnickendam, 27 januari 2026

Raadsnummer: 110-358

Zaaknummer: 131110

Portefeuillehouder: A. van de Weijenberg

Contact via: Team Samenleving Beleid

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: artikel 2.9, 2.10, 2.12, 8.1.1. derde lid en van de Jeugdwet

Aan de Raad

Onderwerp: Vast te stellen de Verordening Jeugdhulp gemeente Waterland 2026

Voorstel

Vast te stellen de Verordening Jeugdhulp gemeente Waterland 2026.

Inleiding

De huidige verordening Jeugdhulp gemeente Waterland 2022 is in werking getreden per 1 januari 2022 (verder te noemen: verordening 2022). Deze verordening 2022 is regionaal (Zaanstreek-Waterland) gelijk van opzet met een lokale vertaling waar nodig (bijvoorbeeld benaming lokale teams). In de verordening 2022 zijn de beleidsuitgangspunten van de inkoop voor en de regionale visie op de inzet van de (specialistische) jeugdhulp verwerkt.

In de afgelopen jaren heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB) verschillende uitspraken gedaan over eigen mogelijkheden en probleemoplossend vermogen van gezinnen. Deze jurisprudentie heeft binnen onze regio in de afgelopen jaren tot verschillende bezwaar- en beroepszaken geleid, waarin beroepszaken rondom PGB's in het informele netwerk gegrond zijn verklaard, omdat de verordening niet dekkend is op het gebied van eigen kracht en (boven)gebruikelijke hulp. In de huidige verordening is onvoldoende kader opgenomen over de afbakening van deze begrippen. Dit levert de gemeente financiële risico's op. Daarom is het essentieel dat de lokale teams met een nieuwe verordening een sluitend kader krijgen, zodat hun onderzoek in de toekomst standhoudt. De uitspraken van de CRvB vormden de belangrijkste aanleiding om de verordening jeugd binnen Zaanstreek-Waterland aan te passen.

De wijzigingen zijn dusdanig, dat is gekozen voor het intrekken van de verordening 2022 en het voorleggen van een nieuwe verordening: De Verordening jeugdhulp gemeente Waterland 2026 (verder te noemen: de verordening). Hieronder lichten we de wijzigingen inhoudelijk toe.

Argumenten

1.1 de verordening is aangepast naar aanleiding van uitspraken van de Centrale Raad van Beroep;
De CRvB heeft in 2017 geoordeeld dat er bij een onderzoek naar gevraagde jeugdhulp een aantal specifieke stappen doorlopen moeten worden. Dit “stappenplan” was al opgenomen in de eerdere modelverordening, maar is naar aanleiding van meerdere uitspraken verduidelijkt.

In een drietal uitspraken van de Centrale Raad van Beroep wordt gemeenten opgedragen op grond van de artikelen 2.3 en 2.9, van de Jeugdwet in hun verordening te regelen wat onder 'eigen mogelijkheden' en 'probleemoplossend vermogen' wordt verstaan. Ook moet in de verordening de deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling van en inzetten van de aangewezen voorziening, voldoende zijn geborgd.

1.2 De verordening is uitgebreid met artikelen over toezicht en naleving;

De afspraken over de kwaliteit van het aanbod en zorgverleners wordt met name vastgelegd in de contracten die wij regionaal hebben afgesloten. Vanwege zorgen over de kwaliteit van sommige vormen van jeugdhulp en vanwege het feit dat de zogeheten ‘zorgcowboys’ zich als zorgverleners in het jeugddomein melden, is een steviger basis voor toezicht en naleving in de verordening noodzakelijk.

1.3 De verordening is voor zover mogelijk aangepast aan afspraken uit de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028;

De uitgaven aan jeugdhulp stijgen en daardoor staan de gemeentefinanciën onder druk. De tot de zogeheten vijfhoek behorende partijen¹ hebben in 2023 de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 vastgesteld. Deze bevat een groot pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Enkele van die afspraken zijn relevant voor de nieuwe verordening:

Het rijk en gemeenten brengen – vooruitlopend op de aangepaste Jeugdwet – in kaart wat de mogelijkheden tot afbakening en sturing zijn op basis van de huidige Jeugdwet, zowel landelijk als lokaal. Een en ander is uitgewerkt in een recente verkenning, die verwerkt is in de modelverordening.

In de verordening zijn de volgende onderdelen verwerkt:

- Verduidelijking van de vormen van jeugdhulp die onder de Jeugdwet vallen;
- Verduidelijken van de begrippen ‘gebruikelijke zorg’ en ‘eigen kracht’
- Afbakening met andere wetgeving.

1.4. De Uitvoeringsregeling is niet meer nodig

De ‘Uitvoeringsregeling bij de Verordening Jeugdhulp gemeente Waterland 2022’ is ingetrokken, omdat deze inhoudelijk is verwerkt in de nieuwe Verordening Jeugdhulp 2026.

Kanttekeningen

1.1 Deze verordening heeft een korte looptijd;

In 2025 en 2026 vinden een aantal ontwikkelingen plaats die in de toekomst opnieuw tot wijzigingen in de verordening zullen leiden. De uitspraken van het CRvB hebben er echter voor gezorgd dat we het ons als regio niet kunnen veroorloven om de ontwikkelingen af te wachten alvorens we een nieuwe verordening opstellen. Onderstaand de verwachte ontwikkelingen:

- Het rijk past de Jeugdwet aan zodat de jeugdhulpplicht toeziet op gezinnen en jeugdigen in de meest kwetsbare situaties. Dit komt neer op een beperking van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht. Onderdeel van de wetsaanpassing is dat het rijk het initiatief neemt om de begrippen ‘gebruikelijke zorg’ en ‘eigen kracht’ in de Jeugdwet nader definiëren. Deze wetsaanpassing kan ervoor zorgen dat de verordening in de toekomst opnieuw aangepast dient te worden.

¹ Rijk (vertegenwoordiging aantal ministeries), gemeenten (VNG), aanbieders (brancheorganisatie), cliënten (cliëntenorganisaties) en professionals (samenwerkende beroepsverenigingen)

- Het rijk en de gemeenten brengen – vooruitlopend op de aangepaste Jeugdwet – in kaart wat de mogelijkheden tot afbakening en sturing zijn op basis van de *huidige* Jeugdwet, zowel landelijk als lokaal. Het een en ander is uitgewerkt in een recente verkenning.
- Verder wordt er door het rijk nieuwe wetgeving opgesteld over gemeenschappelijke regelingen binnen regio's.
- Als laatst heeft ook de nieuwe aanbesteding specialistische jeugdhulp impact op onze verordening. De huidige contracten met jeugdhulpaanbieders eindigen per 31 december 2026. Vanaf 1 januari 2027 verwachten wij nieuwe contracten af te sluiten. Te zijner tijd moet dan ook de verordening aangepast worden aan de keuzes en de werkwijze die in die contract-periode gemaakt worden.

1.2 De verordening is complex

De meest recente modelverordening van de VNG is qua opzet en inhoud meer juridisch dan eerdere versies. Ook de toelichting bij de modelverordening is voorzien van veel juridische onderbouwing. Om de verordening leesbaar te houden voor inwoners is in de verordening per artikel een toelichting in begrijpelijke taal opgenomen en zijn op veel plaatsen ook voorbeelden opgenomen om de inhoud te verduidelijken.

Financiële toelichting

Het vaststellen van de verordening heeft op zichzelf geen financiële consequenties. Mogelijk leidt deze verordening tot minder pgb aanvragen door het duidelijker beoordelingskader. Bovendien bevriezen we de tarieven informele pgb bij vaststelling van deze verordening. Dit doen we omdat het tarief door de jaarlijkse indexering relatief hoog is ten opzichte van het advies in de modelverordening VNG Jeugdhulp. In de modelverordening wordt het wettelijk minimumloon geadviseerd. Als tussenoplossing bevriezen wij de huidige pgb tarieven per 2025. De tarieven professionele pgb zorg worden wel jaarlijks geïndexeerd, zoals bij zorg in natura, met de OVA-index (Overheidsbijdrage Arbeidskostenontwikkeling).

Communicatie

Na vaststelling van de verordening wordt deze gepubliceerd. Na publicatie treedt de verordening met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2026.

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):

1. Conceptraadsbesluit (=verordening)
2. Toelichting